De geschiedenis van Betsie het paard

G.J.H. Riemens-Reurslag

bron
G.J.H. Riemens-Reurslag, *De geschiedenis van Betsie het paard*. A.J.G. Strengholt's uitgeversmaatschappij, Amsterdam 1941

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/riem012gesc01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

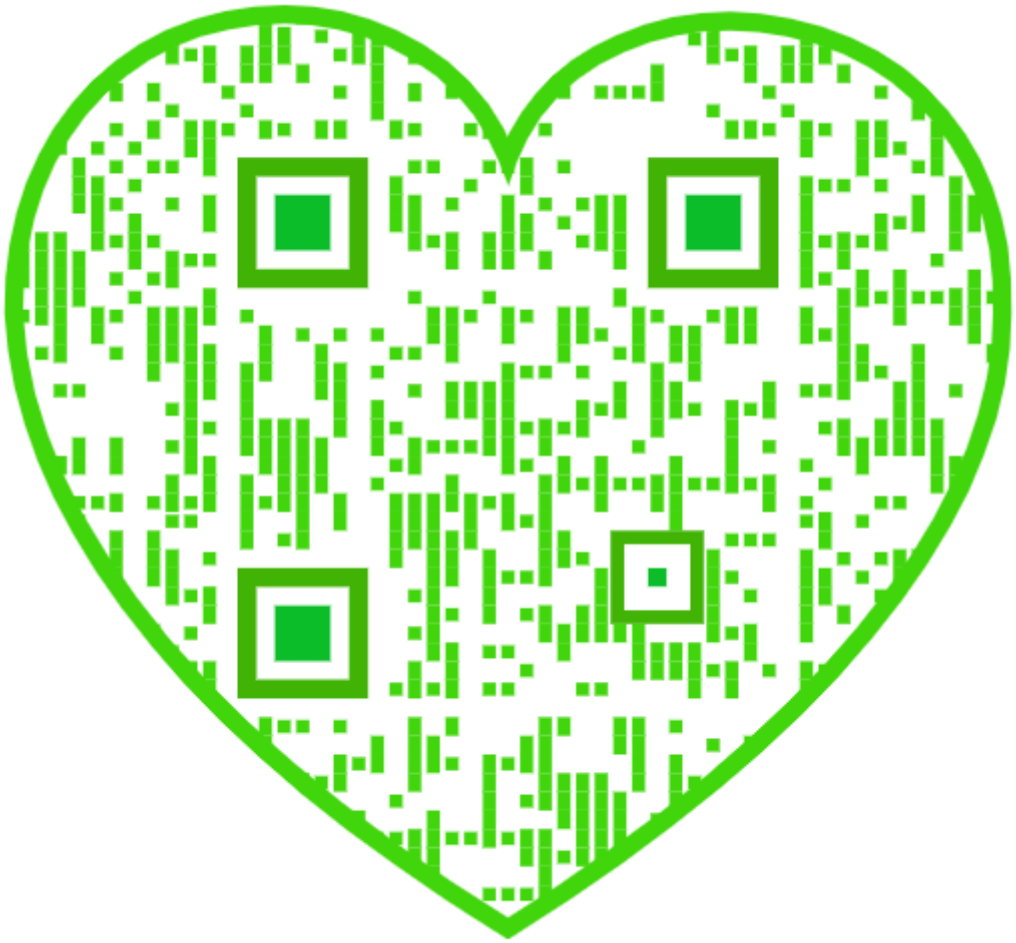

In de Wei van Boer Daalders.

Het is lente, de zon schijnt, en de weide van boer Daalders staat vol madelieven en boterbloemen. Nu is het weer, om Sina, de merrie, met het veulentje naar buiten te laten.

Sina komt uit de donkere stal, ze is eerst nog een beetje schuw, door al het licht, dan wil ze hard gaan draven, en zich rollen in het malsche gras.

Maar het veulentje is naast haar, en zoekt bij zijn moeder om drinken; geduldig staat Sina, dat het kleintje zich voeden kan.

Boer Daalders kijkt dit alles aan met groot plezier; een mooi jonkie is het, dat kleine paardje. Dan houdt hij zijn hand boven zijn oogen: wie komen daar aan? Zijn het niet zijn buurtjes?

Evert van den schilder komt aangeloopen, zoo hard hij kan, en hij trekt zijn zusje mee.

Ze vergeten haast, boer Daalders dag te zeggen, en ze zijn heelemaal achter adem.

‘Hebt U een veulentje?’ kraait Betsie.

‘Heeft Sina een jonkie gekregen?’ vraagt Evert.

‘Ja, kijk eens wat een prachtig beestje,’ zegt boer Daalders, en hij strijkt het kleine diertje over zijn rug.

‘Een veulentje, dat is het mooiste wat er is,’ roept Betsie, ‘het aller-, aller-, allermooiste, wat er is.’

‘Och, kind, een auto is toch veel mooier.’ Evert zit al in de derde klas, en Betsie moet pas met September naar de groote school. Betsie vindt altijd alles wet Evert zegt, goed, en praat hem na; maar nu is ze het niet met hem eens.

‘Nee,’ zegt ze, ‘een auto is gemaakt, dat is niet het mooiste. Een veulentje is echt!’

Boer Daalders knijpt haar eens in de wang.

‘Zij weet het wel, die kleine meid! Een paard, dat kan niet door menschen geschapen worden - dat doet Onze Lieve heer. Dàt bedoel je, hè?’

En Evert moet ook toegeven: ‘'t is wel érg mooi, zoo'n klein paardje.’

Hoe zal het veulentje heeten?

Zij staan zoo met z'n drieën een poosje te kijken - dan begint boer Daalders in eens te lachen. ‘Hoe zal het veulentje heeten?’ vraagt hij.

‘Bles,’ zegt Evert, ‘want hij heeft een kleine vlek op de kop.’

‘Och, nee,’ roept Betsie, dat is heelemaal geen mooie naam: ‘Goudvos, dàt is mooi.’

‘Nee, dat kan ook niet,’ antwoordt boer Daalders nu, ‘want het is een zijtje. En het is altijd een oud gebruik, dat een paard een naam krijgt, waar de naam van zijn vader én van zijn moeder in is.’

‘Hoe heet zijn vader dan?’ vraagt Evert. ‘Want Sina, dat is de moeder.’ Boer Daalders heeft een heel geheimzinnig gezicht: je kunt het

nooit met hem weten, hij kan zijn buurtjes soms aardig voor de mal houden. hij is anders dol op hen, daar hij zelf geen kinderen heeft. Hij is anders dol op hen, daar hij zelf geen kinderen heeft. lachend kijkt hij nu op Evert en Betsie neer. ‘Kijk eens, ik heb al aan de naam gedacht, en ik heb een héél mooie gevonden De vader heet Bértus, en de moeder Sina. Nu?’

De kinderen probeerden: ‘Bertus, Sina, Bersie dan?’

‘Och, dat is toch geen echte naam. Wat denk je van Betsie?’

‘Zoo heet ik,’ roept het meisje.

‘Ja,’ zegt boer Daalders, en hij lacht weer zoo met zijn ooghoekjes, ‘zoo het jij, dat is ook toevallig!

‘Dus,’ zegt Evert, ‘dan heet het paard eigenlijk naar Betsie?’

‘Ja, dan is Betsie al petemoei.’

De kinderen zijn zóó verbaasd, dat zij vergeten dag te zeggen. Ze hollen naar huis, Evert weer voorop, en hij trekt Betsie mee.

‘Vader, boer Daalders heeft een veulentje en dat heet Betsie.’

‘Moeder, weet je wat boer Daalders zegt, ik ben petermoei!’

Vader en moeder begrijpen er niets van.

‘Ga nu eerst eens rustig zitten, en vertel dan eens.’

Dan hooren zij alles. Vader neemt zijn pijp uit de mond:

‘Tjonge, jonge, dat is wat: onze kleine Bets al petemoei. Dat zullen we schilderen: ‘de twee Betsie's’.

De twee Betsie's

Vader gaat nu iederen dag naar de wei met zijn schildersezel en z'n kwasten en z'n verf, en een stoeltje om op te zitten.

Hij schildert de boerderij van boer Daalders en de weide er voor; dat gaat alles goed; maar dan op den voorgrond moeten het kleine veulen Betsie en z'n petemoei Betsie komen.

Dat veulentje staat natuurlijk geen oogenblik stil. ‘Het is een onbegonnen werk,’ zucht vader. Nu, maar dan zal Betsie eens laten zien, dat zij wel stil kan staan; want zij is toch zeker een groot meisje, dat met September al naar de groote school gaat.

Stevig zet ze haar beenen op den grond, ze perst de lippen op elkaar, en staat daar als een paal. Nu zucht vader nog zwaarder. ‘Betsie, kijk toch eens gewoon, doe toch niet zoo raar.’ ‘Doe ik raar, en ik stond zoo mooi!’ denkt Betsie.

Dan ziet ze op eens in de verte het veulentje hollen: ze kijkt er naar met lachende oogen en een opgeheven handje.

Zonder dat ze het merkt, heeft vader vlug een paar lijnen

geteekend. ‘Geef me een kus,’ zegt hij, ‘en ga maar gauw spelen.’

Vader kan tooveren, dat is zeker. Als de schilderij klaar is, komt ieder uit het dorp kijken. Boer Daalders zet de klompen voor de deur en komt binnen.

Daar staat een groote schilderij op de ezel: zijn boerderij, in stralende zomerzon, zijn weide met madelieven en boterbloemen, ginds een hollend veulentje en op den voorgrond een lachende Betsie, die met een vingertje naar haar naamgenoot wijst.

‘'t is prachtig, 't is prachtig, hoe kunt U het zoo,’ zegt hij.

‘ja, ieder in zijn vak. Je zou mij moeten zien, als ik moest hooien of zaaien, ik bracht er niets van terecht.’

Zoo is het, ieder in zijn vak.

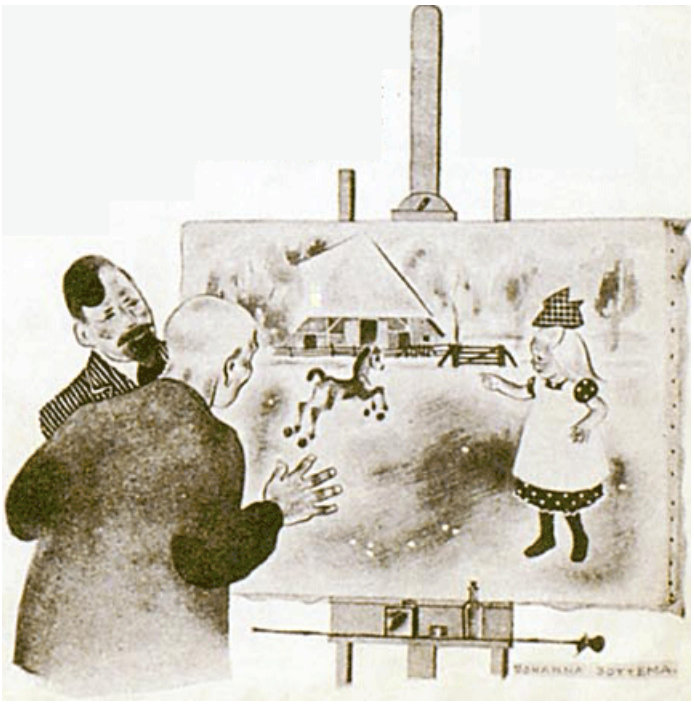

Betsie redt een kind.

Kleine kinderen worden groot, en veulentjes ook.

Betsie wordt een paard, een prachtige, bruine merrie met lange manen.

In de buurt woont een dokter, die moet zieken bezoeken, die wonen aan allerlei zandweggetjes, waar je met geen auto kunt komen.

Hij heeft een paard noodig en hij koopt Betsie.

Daar gaat het dan, in gestrekte draf, langs akkervelden en door bosschen. Het bevalt Betsie best; 's morgens trapt ze al van verlangen om aan den gang te gaan.

De dokter heeft altijd een tasch bij zich met pillen en poeders voor zieke menschen; hij heeft óf poeders óf pillen, en nu noemen de menschen hem Pilpoeder; veel kinderen weten niet beter, of hij heet zoo, Als ze ziek zijn, zeggen ze: ‘Nu komt dokter Pilpoeder.’

Dokter Pilpoeder weet het ook wel, dat de

menschen hem zoo noemen; hij is een goede man, hij vindt het best.

En Betsie weet het; ze houdt van dokter Pilpoeder.

Eens kwam er een boer, diep in de nacht; of de dokter direct komen wilde, want zijn kind hoestte zóó raar, hij was toch zóó bang, dat het meisje dood zou gaan.

Nou! dat was wat! Dokter behoefde heusch niet de sporen te geven aan zijn paard, Betsie draafde zóó, dat de vonken uit de steenen spatten.

Overdekt met zweet, trillend, hield ze voor de boerderij stil; een knecht gooide er vlug een paardedeken over, anders zou ze kou vatten. En ze kreeg wat haver en wat water.

Maar met gespitste ooren luisterde zij, of de dokter weer uit het huis kwam.

Eindelijk: daar was hij. Hij klopte Betsie op de kop: ‘Dat hebben we samen mooi opgeknapt, Betsie!

Ik heb het kind nog net op tijd een poeder kunnen geven. Je hebt braaf gehold, en daardoor heb je het kind gered!’

Zou Betsie het begrijpen?

Paarden begrijpen veel, hoor!

Baronesse van Eversberg.

Maar dokter Pilpoeder kreeg rheumatiek, de zandweggetjes werden verbeterd, toen nam hij een auto.

Betsie werd verkocht aan Baronesse van Eversberg. Ze had nu een heerenleventje, als je dat tenminste van een paard kunt zeggen. Af en toe ging de Barones uit rijden in een heel mooi rijtuig, en dan liep Betsie er rustig voor te trekken - niet te langzaam, maar ook niet te hard of met schokken, goed gelijkmatig.

's Avonds zette de stalknecht Betsie vlechtjes in de manen, dan had ze overdag krullend haar. Eigenlijk vond Betsie dat wel een beetje flauw, maar aan den anderen kant: het stond mooi. En misschien behoorde het nu wel eenmaal zoo bij het paard van een barones.

's Zondags ging Barones van Eversberg naar de kerk. Ze nam dan haar prachtige ouderwetsche kralentasch met zilveren beugel, haar zakdoek met een beetje eau-de-cologne er op, haar zilveren doosje met pepermuntjes en haar knipje met geld. Dit alles deed ze in de mooie beugeltasch en ook twee klontjes.

Dan nam ze haar kerkboek met gouden slot, en zoo steeg ze in haar rijtuig. Als ze dan bij de kerk was, stapte ze uit, terwijl de

koetsier haar hielp.

Al was ze soms een beetje aan den laten kant, toch liep ze altijd eerst op Betsie toe, streelde haar over de kop en gaf haar een klontje. ‘Dag Betsie,’ zei ze dan, ‘tot straks.’

En Betsie zeide in gedachten: ‘Dag lieve Baronesse van Eversberg.’

Dan werd Betsie uitgespannen en ze kwam in een stal met allerlei andere paarden. Was dan de kerk gedaan, dan stond de landauer al weer klaar.

Alle mogelijke menschen kwamen Baronesse van Eversberg de hand drukken, en tegen iedereen was zij vriendelijk.

Dan ging het weer, in gestrekte draf, naar huis terug en Betsie kreeg wéér een klontje.

Piet Kool, de groenteman.

Dat waren allemaal heerlijke tijden voor Betsie het paard; eerst bij boer Daalders in de wei, toen bij dokter Pilpoeder langs de zandwegen met bloeiende brem, daarna bij Baronesse van Eversberg, vooral als zij haar 's Zondags naar de kerk mocht rijden in een open landauer, en voor den heen- en de terugweg een klontje kreeg. Maar zoo mooi zou het toch alles niet blijven. De barones werd heel oud en ging niet meer uit, en Betsie werd ook al aardig oud voor een paard; ze had haar besten tijd gehad.

Toen kwam ze bij Piet Kool, den groenteman, die een vriend was van den koetsier van Barones van Eversberg. piet Kool was een heel beste man, maar Betsie kon toch moeilijk aan hem wennen, en ze voelde zich eigenlijk een beetje te deftig en te voornaam voor een groentekar. En dat kan ik me best begrijpen, als je de landauer getrokken hebt van Baronesse van Eversberg, en een kind hebt gered met dokter Pilpoeder.

Maar och, als ze dan weer versche worteljes

kreeg van Piet Kool, en als hij kleine kinderen uit de buurt op zijn kar zette, om een eindje mee t rijden, dan was Betsie toch ook weer tevreden, en ze trok de kar voorzichtig voort, dat de kleintjes er niet af konden tuimelen.

Maar vlechtjes kreeg ze niet meer in de manen, die tijd was voorgoed voorbij.

Zacharias Schemmel, de schilleboer.

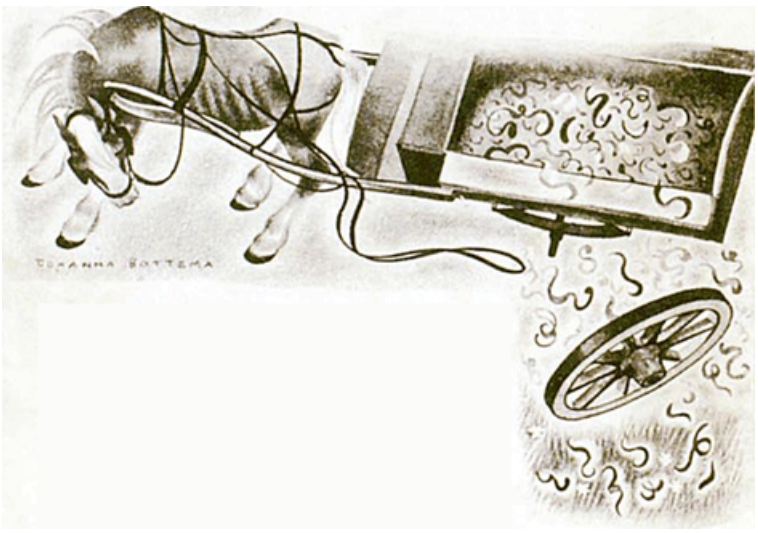

Piet Kool, de groenteman, was een vriendelijke man en daardoor kreeg hij steeds meer klantjes. Op het laatst moest hij zooveel groente op de kar laden, dat Betsie het haast niet meer trekken kon. Toen nam hij een auto, en hij verkocht Betsie aan een kennis van hem, Zacharias Schemmel.

Neen, dat valt heusch niet mee, als je zoo'n krachtig en mooi paard bent geweest als Betsie, en je moet dan voor een schillekar.

Natuurlijk zijn er ook heel goede schilleboeren, maar Zacharias Schemmel was juist géén goede man, hij was valsch, en hij sloeg Betsie heel hard met een oude zweep.

Betsie werd nu koppig en nukkig, en in plaats van te gehoorzamen, trok ze met schokken de kar op.

Eens was Zacharias Schemmel al héél erg boos, hij sloeg er maar op los. Betsie trilde van woede, en inplaats van gelijkmatig te gaan draven, trok ze opeens de kar op, zoo heftig, dat een wiel van het oude karretje brak.

Daar viel de schillekar om, alle schillen vlogen over den weg, Zacharias Schemmel zat, voor hij het wist, midden in een plas. Razend van woede stond hij op en zocht zijn zweep;maar die was de berm van den weg afgegleden en lag in de sloot.

'Dat valsche paard wil ik niet houden,' riep hij. Zoo gaat het altijd: menschen, die zelf valsch zijn, maken een dier valsch, en dan geven zij het dier de schuld. Juist kwam er een aapjeskoetsier voorbij uit Amsterdam: die wilde net een ander paard koopen en zoo nam hij Betsie over van Zacharias Schemmel.

Jan Hendrik en Klaartje.

Voor het station van Amsterdam staan heel veel auto's; als de menschen uit de trein komen, dan rijden ze dikwijls met een auto door de stad.

Daar komen twee kinderen: het is Klaartje uit den Achterhoek en jan Hendrik, haar broertje; ze gaan een dagje met Vader uit, om Amsterdam te zien, en naar Artis te gaan.

De vader van jan Hendrik en Klaartje is dokter, hij rijdt den heelen dag in een auto, en de kinderen mogen vaak mee.

Ze wonen in den Achterhoek in een prachtig huis; het mooiste vinden zij een schilderij, die daar hangt, een schilderij, die heet: ‘De twee Betsie's.’ Moeder vertelt dikwijls van toen zij een klein meisje was, toen Grootvader deze schilderij schilderde; een veulentje in de wei van boer Daalders, en kleine Betsie met lachende oogen en een uitgestrekt handje.

Ja, Jan Hendrik en Klaartje vinden het heerlijk in hun mooie huis en in den grooten tuin,

vooral als Moeder zoo mooi vertelt.

Maar nu is het wel een heel bijzonder feest, met de trein naar Amsterdam te gaan en Artis te gaan zien. Als zij uit de trein stappen, houden zij vaders hand stijf vast; zoo druk als het toch is in Amsterdam! Dan zien ze, voor het station, alle auto's en vader wil een taxi nemen. Maar Jan Hendrik ziet het rijtuig van den aapjeskoetsier: ‘Mogen we rijden met een echt paard?’ vraagt hij. Ja, ze zitten zóó vaak in een auto; een paard, dat is voor hen veel leuker.

Goed dan; even kibbelen ze er om, wie op de bok zal zitten, naast den koetsier. Maar vader beslist: Dat is werk voor jongens, vooruit Jan Hendrik, jij mag op de bok.’

Daar zit hij, trotsch als een pauw. Maar toch ook wel een heel klein beetje bang, want hij zit zoo hoog; hij houdt zich stevig vast. Vader en Klaartje zitten in het rijtuigje. Al spoedig zit de koetsier met Jan Hendrik te praten; hij vertelt hem allerlei van Amsterdam, en ook van het paard. Hij zegt: ‘Vort Betsie,’ ‘Heet dat paard Betsie?’ vraagt Jan Hendrik. Jawel jongeheer, dat is een heel voornaam paard geweest.’ Nu vertelt de koetsier het verhaal van Betsie.

In Artis.

In Artis is héél veel te zien; apen en papegaaien en wilde dieren; er is een kinderboerderij, en een olifant, waar je op rijden mag.

Maar jan Hendrik loopt een beetje te suffen; hij kijkt niet zoo erg naar de papegaaien en naar de apen.

‘Wat is er jongen,’ zegt vader, ‘wat loop je te droomen?’

‘Vader, weet je hoe dat paard heette?’

‘Hier is toch geen paard in Artis?’

‘Neen, dat van straks, dat paard heette Betsie.’

‘Dat is ook toevallig! Maar er zullen wel meer paarden Betsie heeten. Je denkt toch niet, dat dat het veulentje is van de schilderij?’

‘Ja, vader; de aapjeskoetsier kocht het paard van Zacharias Schemmel, de schilleboer, en die wee van den groenteman Piet Kool, en die wee van barones van Eversberg en die weer van dokter Pilpoeder.

‘Nu èn?’ zegt vader.

‘Ja, daarvoor, dat weet hij niet. Maar hoe oud kan een paard worden?’

‘Een jaar of twintig, geloof ik, en die schilderij, laat ik eens kijken, die is wel meer dan twintig jaar geleden geschilderd. Neen, kijk jij nu maar goed naar de dieren in Artis, daar komen wij voor.’

Vader zoekt Betsie overal.

Veertien dagen later is de vader van Jan Hendrik en Klaartje weer in Amsterdam en hij zoekt alle stallen af, waar toch het paard Betsie kan zijn. Eerst dacht hij, dat het wel aan het station zou staan, maar dat was mis.

Wat is er dan gebeurd? Klaartje heeft kou gevat op de reis naar Amsterdam, ze is ziek thuis gekomen, en nu droomt ze maar van Betsie het paard. Ze vindt het zoo vreeselijk, dat Betsie paard is van een aapjeskoetsier en het zoo arm heeft.

Dat het de echte Betsie is, weten zij nu zeker.

Moeder heeft het aan boer Daalders gevraagd, en die kan nog in zijn boeken nazien, dat het veulentje verkocht is aan een dokter in een ander dorp, dien de menschen dokter Pilpoeder noemden.

De vader van Jan Hendrik en Klaartje zoekt nu overal; maar dat valt niet mee. Je kunt net zoo goed een naald in een hooiberg zoeken.

Eindelijk komt hij bij een stal, daar weten ze, waar Betsie is. Een knecht weet ook, dat ze ziek is. ‘Misschien wel dood,’ zegt hij, ‘'t is een ouwe knol.’

Vader schrikt. Hij gaat vlug met zijn auto naar de stal, die de knecht hem gewezen heeft, en daar vindt hij het paard wel ziek, maar toch nog levend.

Nu, de koetsier wil hem best kwijt: hij is blij, dat hij nog geld krijgt voor het oude beest.

Vader koopt het paard en laat het direct met de trein naar den Achterhoek brengen.

Net als vroeger.

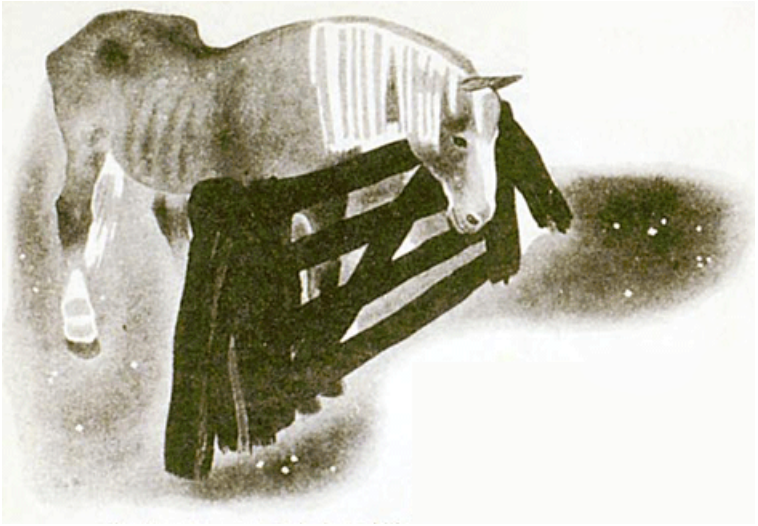

Daar staat Betsie nu weer in de weide van boer Daalders en de zomerzon schijnt. De bloemen bloeien overal. Betsie is nu oud, ze dartelt en huppelt niet meer. Maar ze staat nadenkend over het hek te kijken, er gaat veel om in haar hoofd.

Jan Hendrik en Klaartje komen dikwijls bij haar; dan is het net, of ze met hen praat.

Ze vertelt de geschiedenis van haar leven, hoe ze een kind redde, door hard te rijden met dokter Pilpoeder, hoe ze Baronesse van Eversberg voorzichtig naar de kerk bracht, die een kerkboek droeg met een gouden slot en een groote beugeltasch

van kralen, met een fijn zakdoekje er in met eau-de-cologne, en twee klontjes.

Ze vertelt ook van groenteman Piet Kool, die een goede man was. Maar de schilleboer Zacharias Schemmel, dat was een nare kerel, die was valsch. De aapjeskoetsier, die was ook wel goed, maar heel arm. Betsie kreeg geen eten genoeg.

Maar langzamerhand vergeet zij Zacharias Schemmel en den aapjeskoetsier; alleen de goede herinneringen blijven, en nooit zijn zij uitgepraat over Dokter Pilpoeder en over Baronesse van Eversberg

Maar het mooiste verhaal is toch dat van de twee Betsie's; toen Betsie, het paard, nog zoo'n jong veulentje was, dat het niet stil kon staan.

Jan Hendrik en Klaartje kunnen het allemaal haast niet begrijpen, maar als zij de schilderij zien van de twee Betsie's, dan weten ze, dat toch alles echt is gebeurd.